

Łódź, 21.01.2019

Prof. dr hab. Maciej Urbaniak
Wydział Zarządzania
Uniwersytetu Łódzkiego

**Recenzja rozprawy doktorskiej Mgr inż. Elżbiety Krawczyk-Dembickiej
pt. „ Model zarządzania technologiami w przedsiębiorstwie klastrowym” napisanej
pod kierunkiem naukowym Prof. nadzw. dr hab. inż. Wiesława Urbana
oraz Pani Dr Anny Wasiluk (promotora pomocniczego)**

Podstawą formalną sporządzenia recenzji jest pismo Pani Dziekan Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej Prof. nadzw. dr hab. inż. Magdaleny Wyrwickiej z dnia xxxx 2018 r. informujące o wyznaczeniu mnie przez Radę Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej na recenzenta rozprawy doktorskiej autorstwa Mgr inż. Elżbiety Krawczyk-Dembickiej pt. „Model zarządzania technologiami w przedsiębiorstwie klastrowym” pod kierunkiem naukowym Pana Prof. nadzw. dr hab. inż. Wiesława Urbana oraz Pani Dr Anny Wasiluk (promotora pomocniczego)

Rozprawa doktorska Pani Mgr inż. Elżbiety Krawczyk-Dembickiej pt. „Model zarządzania technologiami w przedsiębiorstwie klastrowym” jest wnikliwym studium opisowo–analitycznym, składającym się z sześciu rozdziałów, poprzedzonych wstępem oraz z podsumowania (obejmuje 288 stron wraz z załącznikami, 41 tabel, 55 rysunków, 159 cytowanych pozycji [książkowych, artykułowych]). W strukturze pracy wyraźnie wyodrębnić można część teoretyczno-opisową (rozdziały drugi, trzeci) oraz część badawczą (kolejne trzy rozdziały).

OCENA TRAFNOŚCI WYBORU TEMATU ROZPRAWY I OBSZARU BADAWCZEGO

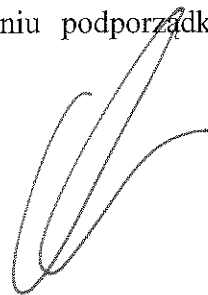
Podjęta przez Panią Mgr inż. Elżbietę Krawczyk-Dembicką problematyka pracy dotycząca zarządzania technologiami przez przedsiębiorstwa zrzeszone w klastrach jest relatywnie rzadko spotykana, zarówno w międzynarodowych, jak i krajowych opracowaniach (monografiach oraz czasopiśmiennictwie naukowym), a także w pracach awansowych na stopnie naukowe w dziedzinie nauk ekonomicznych (w tym w również w dyscyplinie nauki o zarządzaniu).

Za obiekt badań Autorka rozprawy przyjęła przedsiębiorstwa prowadzące działalność produkcyjną lub produkcyjno-usługową będące członkami Klastra Obróbki Metali, który powstał w 2006 roku, a w roku 2015 uzyskał status Krajowego Klastra Kluczowego. Swoim zasięgiem klastr ten obejmował podmioty zlokalizowane w województwach podlaskim, warmińsko-mazurskim oraz lubelskim. W trakcie realizacji badań w jego strukturach współpracowały 74 przedsiębiorstwa i 21 partnerów strategicznych.

Badania te zrealizowano w ramach projektu pod tytułem *Model zarządzania technologiami w przedsiębiorstwie klastrowym*, który uzyskał finansowanie z Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursu PRELUDIUM 10.

Z pełnym przekonaniem mogę stwierdzić, iż tematyka poruszona w rozprawie przez Doktorantkę jest obecnie ciągle istotna, zarówno z punktu widzenia badawczego, jak i z punktu widzenia praktyki gospodarczej i będzie stanowić z pewnością obszar dalszych eksploracji naukowych. Z tego też względu wybór problematyki opracowania uważam za trafny i bardzo aktualny.

Oceniając konstrukcję formalno-merytoryczną rozprawy należy uznać, iż budowa pracy jest przemyślana, logiczna, spójna i w wysokim stopniu podporządkowana przyjętym założeniom rozprawy.

OCENA ZAŁOŻEŃ BADAWCZYCH DYSERTACJI

Struktura założeń metodycznych rozprawy wydaje się być nie w pełni konwencjonalna. **Autorka sformułowała najpierw cele badawcze rozprawy, a następnie cel główny¹.**

Co do ich oryginalności oraz poprawności sformułowania nie wnoszę zastrzeżeń za wyjątkiem ostatniego celu badawczego, który został określony nader zawile i powinien zostać skorygowany (podzielony na dwa odrębne cele).

Przyjęta przez Doktorantkę hipoteza badawcza z kolei nie określa relacji, czy zależności. Zatem powinna ona stanowić raczej tezę, gdyż stanowi wyłącznie stwierdzenie, a nie przypuszczenie, które będzie poddane weryfikacji empirycznej².

Chcąc osiągnąć przyjęte założenia Doktorantka przeprowadziła intensywną kwerendę literatury tak krajowej, jak i zagranicznej (angielskojęzycznej) z zakresu, zarządzania (logistyką, produkcją, jakością, ryzykiem, bezpieczeństwem), a także zrealizowała badania empiryczne (w formie badań ankietowych, a także analiz studiów przypadku).

Przedstawione wątpliwości dotyczące celów oraz tezy rozprawy nie naruszają jej oryginalnej wartości poznawczej i naukowej.

¹ Jako cele badawcze Mgr inż. Elżbietę Krawczyk-Dembicką przyjęła:

-rozpoznanie i usystematyzowanie stanu wiedzy w zakresie zarządzania technologiami oraz zarządzania procesami w przedsiębiorstwach — zidentyfikowanie oraz zdefiniowanie kluczowych działań występujących w założeniach teoretycznych analizowanych zagadnień,

-określenie możliwości praktycznego zastosowania koncepcji zarządzania technologiami w ujęciu procesowym w przedsiębiorstwach produkcyjnych z branży obróbki metali,

-rozpoznanie zasad funkcjonowania przedsiębiorstw w helisie nauka–biznes–administracja w zakresie możliwości podejmowania współpracy kooperacyjnej na bazie teorii i praktyki klastrów,

-identyfikacja sekwencji przebiegu działań w czasie podejmowanych przez przedsiębiorstwa klastrowe z branży obróbki metali w zakresie zarządzania technologiami w ujęciu procesowym oraz określenie podejmowanych w procesie decyzji i ich uwarunkowań,

-identyfikacja rzeczywistych obszarów współpracy występujących pomiędzy przedsiębiorstwami a pozostałymi interesariuszami Klastra Obróbki Metali w zakresie zarządzania technologiami — empiryczna weryfikacja założeń koncepcyjnego modelu zarządzania technologiami w ujęciu procesowym na badanej populacji klastra.

Głównym celem rozprawy było sformułowanie założeń oraz implikacji modelu zarządzania technologiami dedykowanego przedsiębiorstwom z branży obróbki metali, funkcjonującym w klastrze.

² Hipoteza ta została sformułowana następująco „zarządzanie technologiami w przedsiębiorstwie klastrowym charakteryzuje się intensywną współpracą pomiędzy przedsiębiorstwami w zakresie pozyskiwania wiedzy, pozyskiwanie zaś środków finansowych na technologie stanowi kluczową korzyść z przynależności do klastra”.

OCENA MERYTORYCZNA POSZCZEGÓLNYCH ROZDZIAŁÓW DYSERTACJI

W **rozdziale pierwszym** Mgr inż. Elżbieta Krawczyk-Dembicka opierając się na starannie dobranej literaturze przedmiotu skoncentrowała się na ogólnych zagadnieniach dotyczących zarządzania technologiami. Swoje rozważania rozpoczęła od wyjaśnienia pojęcia technologii prezentowanego przez badaczy polskich, jak i zagranicznych. Wskazując na wieloaspektowość tego pojęcia starała się następnie określić genezę, kluczowe elementy oraz zakres koncepcji zarządzania technologiami.

Autorka wyraźnie wskazując na zróżnicowane podejścia badaczy do opisywania tej koncepcji próbowała wykazać, iż nie uwzględniają one sekwencji działań, które byłyby typowe dla podejścia procesowego.

Za interesujące należy uznać zaprezentowaną charakterystykę narzędzi wykorzystywanych do zarządzania technologiami.

W **kolejnym rozdziale** Mgr inż. Elżbieta Krawczyk-Dembicka opierając się na założeniach podejścia procesowego starała się w tej konwencji przedstawić koncepcję zarządzania technologiami. Opierając się na gruntownej analizie literatury przedmiotu Doktorantka podjęła także próbę określenia relacji pomiędzy założeniami tej koncepcji a procesem innowacyjnym.

Rozdział trzeci Autorka poświęciła problematyce związanej ze współpracą przedsiębiorstw w ramach inicjatyw klastrowych. Umiejętnie wykorzystując zarówno krajową, jak i zagraniczną literaturę przedmiotu przedstawiła istotę, założenia i cele powstawiania i funkcjonowania klastrów oraz inicjatyw klastrowych, a także ich rolę w poprawie innowacyjności, a przez to konkurencyjności przedsiębiorstw będących ich członkami.

Wykorzystując dane udostępnione przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Główny Urząd Statystyczny przeanalizowała aktualny stan rozwoju omawianych struktur oraz ich współpracę z otoczeniem. Szczególnie skoncentrowała swoją analizę na organizacjach zrzeszających podmioty gospodarcze z branży metalowej, której przykładem jest szczegółowo scharakteryzowany przez Nią Klaster Obróbki Metali.

W następnym **rozdziale** mgr inż. Elżbieta Krawczyk-Dembicka dokonała szczegółowej analizy sześciu studiów przypadku (pięciu przedsiębiorstw przemysłowych oraz jednego produkcyjno-usługowego) podmiotów gospodarczych będących członkami Klastra Obróbki Metali. Analizy te pozwoliły Doktorantce przeprowadzić szczegółową diagnozę realizacji

procesów zarządzania technologiami w tych organizacjach oraz dały podstawę metodyczną do opracowania modelu, który był głównym celem recenzowanej rozprawy.

W **rozdziale piątym** Autorka zaprezentowała szczegółowe wyniki badań empirycznych przeprowadzonych techniką ankietową w 54 podmiotach gospodarczych będących członkami Klastra Obróbki Metali. Uzyskane wyniki zostały prawidłowo poddane analizie statystycznej i opisowej, co pozwoliło określić zależności pomiędzy rozpatrywanymi zmiennymi uwzględnionymi w opracowanym przez Mgr inż. Elżbietę Krawczyk-Dembicką modelu i jego empirycznej weryfikacji.

Rozdział ostatni zawiera kompleksowy model organizacyjny zarządzania technologiami w przedsiębiorstwie, będącym członkiem klastra przemysłowego, który metodycznie opisuje kluczowe działania związane z realizacją procesów innowacyjnych począwszy od idei nowej technologii, poprzez jej rozwój, wdrożenie do produkcji, aż do decyzji związanej z modernizacją lub likwidacją technologii. Model ten prawidłowo uwzględnia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne wpływające na przebieg tych procesów, a także określa rolę decydentów oraz miejsce zarządzania technologiami w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstw będących uczestnikami klastra przemysłowego.

POZOSTAŁE UWAGI

W pracy pojawiają się kolokwialne sformułowania takie jak:

- „o badaniu i wyjaśnianiu procesów mówi też Kaczmarek...” (strona 13),
- „procesu biznesowego” (strona 53),
- „na poziomie kroków” (strona 43)
- „w kolejnym kroku badania” (strona 165”),
- „najniższe procenty wskazań” (strona 170),
- „poproszono respondentów o wymienienie głównych kroków...” (strona 199),
- „ostatni krok w procesie zarządzania” (strona 243),

jak również uproszczenia, takie jak:

- „przykład z systemu zarządzania ISO” (strona 48),
- „procedury ISO” (strona 168),
- „wyniki ankiet” (strona 213).

Powołując się na Kaczmarka (strona 13) Doktorantka podaje w przypisach innego autora (przypis 13) -A.E. Gudanowska, *Istota współczesnych technologii w kontekście*

procesów zarządzania technologią i foresightu technologicznego, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Seria: Organizacja i Zarządzanie, 2015, z. 83, nr kol. 1941, s. 196. „Zarządzana technologiami” nie jest dyscypliną naukową tylko są nią „nauki o zarządzaniu”.

Niezrozumiale jest dlaczego Mgr inż. Elżbieta Krawczyk-Dembicka używa formułowania „metodologia zarządzania technologiami” (strona 18) zamiast „metodyka zarządzania technologiami”.

Autorka rozprawy przytacza definicję „procesu” z nieaktualnej normy terminologicznej ISO 9000 z 2000 roku („zbiór działań wzajemnie powiązanych lub wzajemnie oddziałujących, które przekształcają wejścia w wyjścia”), zamiast aktualnie obowiązującej z 2015 roku („zbiór działań wzajemnie powiązanych lub wzajemnie oddziałujących, które wykorzystują wejścia do dostarczanie zamierzonego rezultatu”).

SZCZEGÓLNE WALORY RECENZOWANEJ ROZPRAWY

Jak już zaznaczyłem na początku recenzji, praca ma w dużej mierze układ logiczny oraz spójną budowę. Poszczególne jej części są ściśle powiązane, zaś tok rozważań jest konsekwentnie podporządkowany założeniom metodycznym i celom rozprawy.

Należy także podkreślić, iż praca ma niewątpliwie wartości poznawcze oraz pragmatyczne i aplikacyjne w postaci organizacyjnego zarządzania technologiami.

Prezentowane w dysertacji wyniki badań zostały oparte na gruntownie przeprowadzonych analizach. Osiągnięte rezultaty badań tak literaturowych, jak i empirycznych są wartościowe z punktu spełnienia założeń rozprawy. Wnioski, do jakich dochodzi Autorka są niewątpliwie interesujące. Mogą one posłużyć przedsiębiorstwom do skuteczniejszego zarządzania procesami wdrażania innowacji technologicznych w przedsiębiorstwach produkcyjnych.

Jak już zaznaczono poczynione przez recenzenta uwagi w niczym nie naruszają podstawowych wartości pracy.

Rekapitulując należy wyraźnie podkreślić, iż rozprawa ma znaczenie poznawcze wzbogacające wiedzę z zakresu problematyki zarządzania ryzykiem w przedsiębiorstwach produkcyjnych.

Ponadto dysertacja ma także walory aplikacyjne dzięki przeprowadzonym przez Doktorantkę badaniom empirycznym.

Istotnym wkładem Doktorantki w rozwój dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu jest model organizacyjny zarządzania technologiami w przedsiębiorstwie klastrowym.

KONKLUZJE

Rekapitułując z pełnym przekonaniem wyrażam pogląd, iż praca odpowiada ustawowym wymaganiom dotyczącym rozpraw doktorskich i wnoszę o dopuszczenie Autorki niniejszej dysertacji do dalszych etapów przewodu doktorskiego, a po dopuszczeniu rozprawy do publicznej obrony i jej przyjęciu, przychyliam się do wniosku do **Rady Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej** o nadanie Pani Mgr inż. Elżbiecie Krawczyk-Dembickiej stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych w zakresie dyscypliny nauki o zarządzaniu.

